

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys remissyttrande över betänkandet *Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende* (SOU 2017:112, dir. 2016:99).

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (Vårdanalys) har i uppgift att ur ett patient-, brukar- och medborgarperspektiv följa upp och analysera verksamheter och förhållanden inom hälso- och sjukvård, tandvård och omsorg. Det är utifrån dessa perspektiv vårt yttrande tar sin utgångspunkt.

Vi delar den problembild som utredningen beskriver – barn och unga i skyddade boenden är en utsatt grupp och det är angeläget att arbeta för att deras rättigheter stärks. Vi ställer oss därför positiva till förslagen.

Vi betraktar förslagen som viktiga steg i rätt riktning mot förbättringar för de barn som har behov av skyddat boende. Samtidigt vill vi understryka att det är angeläget att fortsätta arbeta för att barn inte ska behöva hamna i situationer som kräver ett skyddat boende. Vi ser därför positivt på att utredningen framhåller att förslagen är en del i ett fortsatt arbete för att öka jämställdheten och förebygga mäns våld mot kvinnor och barn.

Nedan kommenterar vi några av utredningens förslag närmare.

5.1–5.4. Skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen, Definition av skyddat boende, Kvalitetskrav för skyddade boende och Tillståndsplikt för skyddat boende, Samarbete och samverkan mellan kommuner och ideella organisationer

Vi ser positivt på förslagen om tydligare reglering, definition och ansvar för skyddat boende. Vi välkomnar tydligare krav på kvalitet i verksamheterna och att skyddade boenden görs tillståndspliktiga samt blir föremål för uppföljning. Vi ser också positivt på att utredningen framhåller behoven av en fungerande samverkan mellan kommuner, landsting och idéburna organisationer. Vi menar att det är angeläget att ta tillvara den kompetens, kunskap och de erfarenheter som kvinnojourerna har.

5.6.6 Barnets behov av hälso- och sjukvård tillgodoses

Vi välkomnar att barns och ungas rätt till hälso- och sjukvård förtydligas genom att de erbjuds en hälsoundersökning i anslutning till vistelse i skyddat boende, att kunskapsstöd tas fram och att kommunen ingår en överenskommelse med landstinget om samarbete i fråga om barn och unga som placeras i skyddat boende. Vi ser också positivt på att utredningen betonar att en samordnad individuell plan (SIP) ska upprättas och att personer utses för att ta ansvar för att samordna insatser för barnet. Samordnade insatser för barnet är grundläggande för att barnets behov ska kunna tillgodoses, anser vi.

5.8–5.9, 5.11 En trygg och säker dokumentation för barnet, Offentlig statistik och kvalitetsuppföljning samt Stärkt kunskap om barn i skyddat boende

Vi delar utredningens bedömning att insatser för skyddat boende ska dokumenteras. Vi stödjer också betänkandets bedömning av att statistik och uppföljningsmöjligheter för insatser som rör barn i skyddat boende behöver utvecklas och stärkas. Vi anser också att möjligheten till uppföljning är viktig för att kunna driva på utvecklingen och säkerställa att bestämmelserna får genomslag i praktiken, men också för att ge förutsättningar för kunskap och lärande, med syftet att förbättra kvaliteten i de berörda verksamheterna.

5.10 Information till barn om deras rättigheter

Vistelse i skyddat boende är en omfattande insats som påverkar flera delar av ett barns liv. Vi välkomnar därför att det ingått i uppdraget att föreslå hur barnet kan göras delaktigt i de insatser som görs. Vi ser barnets delaktighet som ett viktigt steg både i att stärka barnrättsperspektivet i enskilda beslut och i att stärka kvaliteten i verksamheterna på längre sikt. Vi anser att förslaget om anpassad information till barnet är en viktig förutsättning för att stärka barnens delaktighet. Vi bedömer också att en stärkt kompetens i verksamheterna kan öka möjligheterna till lyhördhet inför barnens behov och synpunkter. Samtidigt anser vi att utredningen ytterligare hade kunnat fördjupa och förtydliga hur barns delaktighet ska stärkas. Vi vill understryka att delaktighet inte bara handlar om att få information, utan också om vilka faktiska möjligheter barnen har till inflytande över den egna situationen.

Slutligen vill vi nämna att vi uppfattar att regeringens förslag har beröringspunkter med det uppdrag som innehas av utredningen *Framtidens socialtjänst* (S 2017:03). Vi menar att det är viktigt att fortsättningsvis behandla frågor på området på ett samlat sätt.

Beslut om detta yttrande har fattats av vikarierande generaldirektör Karin Nylén. I den slutliga handläggningen har projektdirektör Marianne Svensson deltagit. Analytiker Linda Hörnqvist har varit föredragande.

Karin Nylén

Linda Hörnqvist